

Un ancien de la communauté juive de Djerba présente son rouleau de Torah.

Traité Bérakhoth

Des prières qu'il faut taire

Le traité Bérakhoth (Bénédictions) inaugure le Talmud. Il traite essentiellement de la prière et des bénédictions.

Certaines prières sont proscrites par les sages car elles risquent de fausser la perception que nous devons avoir du monothéisme biblique.

תלמוד בבלי מסכת ברכות דף לג עמוד ב

משנה. האומר על קן צפור יגיעו רחמיה ועל טוב יזכר שמך, מודים מודים - משתקין אותו. גמרא. בשלמא מודים מודים משתקין אותו - משום דמיחזי כשתי רשויות, ועל טוב יזכר שמך - נמי משמע על הטובה ולא על הרעה, ותנן: חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה. אלא, על קן צפור יגיעו רחמיה מאי טעמא? - פליגי בה תרי אמוראי במערבא, רבי יוסי בר אבין ורבי יוסי בר זבידא; חד אמר: מפני שמטיל קנאה במעשה בראשית, וחד אמר: מפני שעושה מדותיו של הקדוש ברוך הוא רחמים, ואינן אלא גזרות.

רש"י

האומר - בתפלתו. על קן צפור יגיעו רחמיה - אנשים שהיו מראים עצמם כמתכוננים להעמיק בלשון תחנונים, ואומרים: רחום וחנון אתה, ועל קן צפור יגיעו רחמיה, שאמרת לשלח את האם, או שאומר: על טוב שאתה עושה לנו יזכר שמך, או שאומר: מודים מודים - משתקין אותו. מדותיו - מצותיו, והוא לא לרחמים עשה, אלא להטיל על ישראל חקי גזרותיו; להודיע שהם עבדו ושומרי מצותיו וגזרות חוקותיו, אף בדברים שיש לשטן ולנכרים להשיב עליהם, ולומר מה צורך במצוה זו.

Talmud de Babylone traité Bérakhoth page 33 b

Mishna: celui qui dit jusqu'au nid de l'oiseau s'étend Ta miséricorde, nous mentionnons Ton nom pour le bien, nous Te sommes reconnaissants, nous Te sommes reconnaissants, on le fait taire. Guémara: on comprend que celui qui répète "nous Te sommes reconnaissants" on le fasse taire – car on peut penser qu'il est dualiste ; de même on peut comprendre qu'on fasse taire celui qui dit " nous mentionnons Ton nom pour le bien", car on peut penser qu'il bénit Dieu pour le bien et non pour le mal – alors que l'homme doit bénir deux pour les circonstances heureuses et malheureuses ; mais pourquoi faire taire pour " jusqu'au nid de l'oiseau s'étend Ta miséricorde" ? Sur ce point il y a discussion à l'ouest (en terre d'Israël) entre Rabbi José fils d'Avin et Rabbi José fils de Zébédé. Le premier dit: car une telle formule engendre une sorte de conflit dans l'œuvre de la Création [jusqu'au nid de l'oiseau et pas au-delà], l'autre dit: car il réduit les "mesures" du Saint, béni soit-Il à la miséricorde, alors qu'elles sont des décrets.

Rachi

Celui qui dit: dans sa prière.

Jusqu'au nid de l'oiseau: il s'agit de personne qui se montrent très pointilleuses dans les détails de leurs supplications et qui disent: Tu es clément et miséricordieux, et jusqu'au nid de l'oiseau s'étend Ta miséricorde, car tu as demandé de renvoyer la mère ; ou qui disent : nous mentionnons Ton nom pour le bien; ou qui disent "nous te sommes reconnaissants" deux fois, on les fait taire.

Les mesures: ce sont Ses commandements, et Lui n'a pas agi par miséricorde, mais pour placer sur Israël les lois de Ses décrets. Afin de faire savoir qu'ils sont Ses serviteurs gardiens de Ses commandements ; même pour des commandements que les nations ou le Satan (le mauvais penchant) peuvent critiquer en disant: "quel est l'utilité de ce commandement ?".

Note

Comprenons que dans le rapport à Dieu, l'homme doit accepter le commandement divin en tant que tel, ce qui n'empêche pas que ce commandement puisse aiguïser la vertu de miséricorde, de bonté ou d'amour.